

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (HISTORY)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
FIRST SEMESTER

Subject: Study of Ideas and Institutions in Ancient India (HISMJC-101)

Date: 18/12/2025

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Explain with examples the various types of sources of Ancient India.
- 2) Take a review of the religious ideas of Indian society from Early Vedic to Later Vedic stage.
- 3) Critically evaluate Kautilya's Arthashastra as a source for understanding the nature of state mechanism in Ancient India.
- 4) Trace the evolution of the Jati system from the Varna system with special emphasis on restrictions on social mobility.
- 5) Explain the Buddhism and its principles.
- 6) Elaborate the nature of socio-economic ideas & institutions in south India as reflected in the Sangam Literature.

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Explain the Archaeological sources of Ancient India.
- 2) Explain the importance of Mahajanapadas
- 3) Write a descriptive note on Jainism.
- 4) Evaluate the material and social conditions in India in the Late Imperial age. Comment on the view that it was a Golden age of Indian History.
- 5) Explain the status of Women in Ancient India.
- 6) Explain the Art and Architecture of Ancient India.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) प्राचीन भारताच्या इतिहास लेखनाची विविध साधने सोदाहरण स्पष्ट करा.
- २) भारतीय समाजातील प्रारंभिक वैदिक कालखंडापासून उत्तर वैदिक कालखंडापर्यंतच्या धर्म संकल्पनांचा आढावा घ्या.
- ३) प्राचीन भारतातील राज्यव्यवस्थेचे स्वरूप समजून घेण्यासाठी कौटिल्याचा अर्थशास्त्राचा ऐतिहासिक साधन म्हणून कितपत उपयोग होतो, याचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- ४) वर्णव्यवस्थेतून जातीव्यवस्थेची निर्मिती कशी झाली, याचा सामाजिक गतिशीलतेवर विशेष भर देऊन आढावा घ्या.
- ५) बौद्धधर्म स्पष्ट करून बौद्धधर्माची तत्त्वे लिहा.
- ६) संगम साहित्यामध्ये प्रतिबिंबित झालेल्या दक्षिण भारतातील सामाजिक आणि आर्थिक संस्था व संकल्पनांचे स्वरूप विशद करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) प्राचीन भारताची इतिहासाची पुरातत्वीय साधने स्पष्ट करा
- २) महाजनपदेची महत्त्व विशद करा.
- ३) जैनधर्म बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- ४) साम्राज्य शाहीच्या उत्तरकाळातील भारतामध्ये अस्तित्वात असणाऱ्या भौतिक आणि सामाजिक परिस्थितीचे मूल्यमापन करा. भारतीय इतिहासाचा हा सुवर्णकाळ होता, या विधानावर आपली प्रतिक्रिया द्या.
- ५) प्राचीन भारतातील स्त्रीयांचे स्थान स्पष्ट करा.
- ६) प्राचीन भारतातील कला आणि स्थापत्य विशद करा.